

deinterimecoloog

rapport

Activiteitenplan

Basisschool De Hazesprong, Nijmegen

13 februari 2026
versie 3

De Interim Ecoloog B.V.

Ambachtstraat 7
4051 AH Ochten
M 06 26 810 089
info@deinterimecoloog.nl

Rapportkenmerk

P25028/rap01/v3

De Interim Ecoloog B.V. is lid van het
Netwerk Groene Bureaus en conformeert
zich aan de gedragscode van het NGB

Opdrachtgever

Stichting St.
Josephscholen
t.a.v. [REDACTED]
Kelfkensbos 38
6511 TB Nijmegen

Inhoudsopgave

1	Inleiding	1
1.1	Aanleiding	1
1.2	Versiebeheer	1
1.3	Doel	1
1.4	Deskundigheid	2
1.5	Leeswijzer	2
2	Projectgebied en -voornemen	3
2.1	Huidige situatie projectgebied	3
2.2	Voorgenomen ontwikkeling	5
3	Ecologisch onderzoek	7
3.1	Quickscan	7
3.2	Nader ecologisch onderzoek	7
4	Effectanalyse	10
4.1	Gierzwaluw	10
4.2	Vleermuizen	11
5	Maatregelen	13
5.1	Gierzwaluw	13
5.2	Vleermuizen	14
5.3	Zorgplichten	17
6	Gunstige staat van instandhouding	18
6.1	Inleiding	18
6.2	Gierzwaluw	18
6.3	Gewone dwergvleermuis	20
6.4	Laatvlieger	22
6.5	Gewone grootoorvleermuis	23
6.6	Cumulatie	26
6.7	Conclusie	26
7	Wettelijk belang	27
7.1	Habitatrichtlijn	27
7.2	Vogelrichtlijn	27
8	Alternatievenafweging	28
8.1	Locatie en inrichting	28
8.2	Werkwijze en planning	28
9	Literatuur	29

Bijlage 1	De Interim Ecoloog Quicksan natuurwetgeving
Bijlage 2	De Interim Ecoloog Rapportage nader ecologisch onderzoek
Bijlage 3	Kastenplan (gewijzigd)

1 Inleiding

1.1 Aanleiding

De Stichting St. Josephscholen is voornemens om het schoolgebouw van basisschool De Hazesprong te Nijmegen te verduurzamen. Hiertoe vinden onder andere werkzaamheden aan het dak plaats en wordt inpandig geïsoleerd. Mogelijk worden ook kozijnen vervangen.

De bescherming van planten en dieren is in Nederland geregeld via de Omgevingswet (Ow) en voorheen de Wet natuurbescherming (Wnb). In het kader van de Ow is het bij ruimtelijke ontwikkelingen en ingrepen verplicht om te inventariseren welke beschermde soorten flora en fauna voor kunnen komen in het projectgebied en of de werkzaamheden negatieve effecten kunnen hebben op deze soorten. Hiertoe is een quickscan natuurwetgeving uitgevoerd in 2024 (zie bijlage 1). Uit de quickscan blijkt dat de aanwezigheid van huismus, gierzwaluw en gebouwbewonende vleermuizen niet is uit te sluiten, en dat de werkzaamheden overlappen met het mogelijke leefgebied van deze soorten.

Aansluitend is daarom in de periode april-september 2025 een nader ecologisch onderzoek uitgevoerd naar vogels en vleermuizen (zie bijlage 2). Hieruit blijkt dat er een nestplaats van gierzwaluw en diverse verblijfplaatsen van gewone dwergvleermuis en laatvlieger aanwezig zijn in het projectgebied. Door de voorgenomen werkzaamheden gaan deze verblijfplaatsen verloren of kunnen tijdelijk ongeschikt / onbereikbaar worden, zodat er sprake is van een overtreding van de verbodsbepalingen uit de Omgevingswet. Het is daarom noodzakelijk om een Omgevingsvergunning flora- en fauna-activiteit aan te vragen vanwege het overtreden van de verbodsbepalingen uit art. 11.37 en art. 11.46 van het Besluit activiteiten leefomgeving (Bal) van de Omgevingswet. Daartoe is dit activiteitenplan opgesteld.

1.2 Versiebeheer

De eerste van dit rapport die is ingediend bij de vergunningaanvraag is versie 2, van 30 oktober 2025. Dit rapport betreft nu versie 3, van 11 februari 2026. In deze versie zijn wijzigingen opgenomen naar aanleiding van de vragen die de provincie Gelderland heeft gesteld. Omdat dit een aantal uitgangspunten van de aanvraag aanzienlijk wijzigt, zijn de vragen niet alleen in een notitie beantwoord (P25028/not01/v1, d.d. 11 februari 2026), maar is tevens dit activiteitenplan gewijzigd en uitgebreid. Zo is de vergunningaanvraag uitgebreid naar verblijfplaatsen van de gewone grootoorvleermuis.

Om de leesbaarheid te vergroten zijn de nieuwe of gewijzigde teksten in dit rapport verder in blauw weergegeven.

1.3 Doel

Het doel van het activiteitenplan is om alle informatie over de uitgevoerde onderzoeken en te nemen mitigerende en compenserende maatregelen overzichtelijk te presenteren, zodat het bevoegd gezag een goed geïnformeerd besluit kan nemen over de vergunningaanvraag.

1.4 Deskundigheid

Deze rapportage is geschreven door Pim Godschalk van De Interim Ecoloog. Hij heeft 14 jaar werkervaring in het vakgebied, waarvan tien jaar bij een multidisciplinair milieuadviesbureau en vier jaar als zelfstandig ecooloog. Hij heeft ruime onderzoekservaring met vrijwel alle relevante soortgroepen, alsmede met het bijbehorende bureauwerk en het aanvragen van ontheffingen. Hij voert al meer dan tien jaar veldecologisch onderzoek uit naar vleermuizen.

Het veldwerk voor het nader onderzoek is uitgevoerd door De Interim Ecoloog, Pim Godschalk. Bij de voorjaarsronden is hij ondersteund door Daan Jaspers van Boxhoorn Ecologie, die als junior ecooloog is opgeleid voor vleermuiswerk in 2025, door zowel De Interim Ecoloog (6 bezoeken in het voorjaar bij verschillende projecten) als NL Adviseurs (16 bezoeken in het voorjaar). Hij is daarmee voldoende deskundig om als tweede veldwerker, onder begeleiding van een senior, op te treden.

1.5 Leeswijzer

In hoofdstuk 2 wordt het projectvoornemen beschreven, in hoofdstuk 3 het uitgevoerde ecologisch onderzoek. In hoofdstuk 4 wordt beschreven welke negatieve effecten op de aanwezige soorten kunnen optreden. Hoe deze effecten gemitigeerd en gecompenseerd worden, wordt beschreven in hoofdstuk 5. In het volgende hoofdstuk wordt de gunstige staat van instandhouding van de betrokken soorten beschreven, in hoofdstuk 7 wordt de onderbouwing van het wettelijk belang gegeven. Tot slot wordt in hoofdstuk 8 uitgewerkt welke alternatieven zijn overwogen.

2 Projectgebied en -voornemen

2.1 Huidige situatie projectgebied

Het projectgebied is gelegen aan Bisonstraat 3 te Nijmegen. Het betreft een basisschool die in 1958 is gebouwd. Het betreft een gebouw met bakstenen muren en een zadeldak. De ligging is weergegeven in figuur 1.

Het hoofdgebouw betreft een bakstenen gebouw met een zadeldak. Er is sprake van een spouwmuur, getuige de aanwezige open stootvoegen. Aan de zuidgevel zijn geen stootvoegen aanwezig, wel aan de overige gevels. Er is sprake van een houten dakgoot welke ongeveer 30 cm uitsteekt ten opzichte van de gevel. Aan de kopse kanten steekt de dakgoot ook circa 30 cm uit, maar is er geen dakoverstek. De spouwmuren van het hoofdgebouw en de gymzaal zijn in het verleden met schuim nageïsoleerd (meded. Croes Ingenieursbureau), met uitzondering van de 'driehoek' ter hoogte van de zolders.

Figuur 1. Projectgebied van De Hazesprong aan de Bisonstraat 3 te Nijmegen (rood omlijnd). Bron ondergrond: PDOK Viewer.

Aan de kopse gevels vallen de kantpannen rechtstreeks over het metselwerk heen. Door de ouderdom van de dakpannen zijn er hier en daar stukjes afgebroken. Ook liggen de pannen niet overal strak tegen de gevel aan, waardoor er ruimtes zijn waar dieren onder door kunnen kruipen. Op de daken liggen de dakpannen niet overal meer recht, zodat er ook daar her en der openingen zijn waar dieren doorheen kunnen.

Er zijn enkele schoorstenen aanwezig, deze bevatten geen open stootvoegen. Wel is er lokaal wat voegwerk uit de voegen gevallen, maar dit geeft geen beschutte holten.

De gymzaal heeft een vergelijkbare bouwwijze als het hoofdgebouw. Beide gebouwen hebben een zolder. Een klein deel van de zolder van de school (rondom het trapgat) wordt gebruikt als opslag van materialen. Er is eenvoudige isolatie aangebracht op de plafonds van de onderliggende klaslokalen (uitgerolde matten steenwol). Het dak is uitgevoerd als houten spanten met geperste houtvezelplaten als eenvoudig dakbeschot. Op diverse plaatsen is door **voormalige** lekkage tussen de pannen door, deze plaat zacht geworden en afgebrokkeld. Hier is te zien dat de dakpannen rechtstreeks op het regelwerk op deze dakplaten ligt. Er is geen isolatie van het dak van de zolder aanwezig.

In de kopse gevels **van het hoofdgebouw** zitten ventilatievoegen die rechtstreeks naar buiten leiden.

Aan een laag gebouwdeel (2,5-3 m hoog) tussen de gymzaal en de leslokalen hangen twee houten vleermuiskasten. Beide kasten waren in gebruik door een dwergvleermuis (soort onbekend) ten tijde van de quickscan. Op een hoek van het schoolplein hangt een zelfde kast (scheef) in een boom, deze was niet in gebruik en zat vol spinnenwebben.

Het schoolplein is grotendeels verhard, met name aan de zuidzijde is wat gecultiveerd groen aanwezig zoals enkele vlinderstruiken, een hulst en andere soorten. Oppervlaktewater ontbreekt binnen de projectgrens.

Langs de Bisonstraat (westzijde) en Luipaardstraat (noordzijde) staan lage bomen op het schoolplein. Ten westen van de gymzaal staan enkele grotere bomen.

In figuur 2 is een impressie van de locatie opgenomen. Voor een uitgebreide foto-impressie van de locatie, zie de (fotobijlage in de) quickscan.

Figuur 2. Huidige situatie van het projectgebied. Foto's: De Interim Ecoloog.

2.2 Voorgenomen ontwikkeling

De Stichting heeft het voornemen om diverse werkzaamheden uit te laten voeren aan basisschool De Hazesprong aan de Bisonstraat 3 te Nijmegen, en dan specifiek het oudere gebouwdeel. De werkzaamheden omvatten:

- Het verwijderen van dakpannen, herstel dakbeschot waar nodig en aanbrengen dampopen folie; nieuwe panlatten en terugleggen herbruikbare dakpannen, aangevuld met nieuwe pannen van hetzelfde type waar nodig. Dit heeft overlap met alle aangetroffen beschermde soorten.
- Het plaatsen van meer pv-panelen op het zuidelijke deel van het hoofdgebouw, en het voorzien van het dak van de gymzaal van pv-panelen.

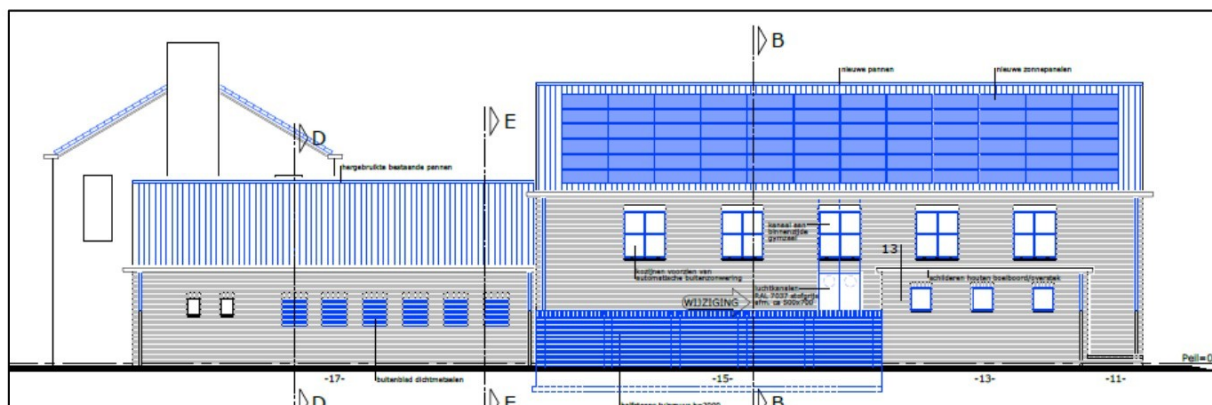
De overige werkzaamheden hebben in beginsel geen overlap met de locaties waar beschermde soorten zijn aangetroffen:

- Realisatie van een kleine accuimte op de begane grond hiervoor (dit heeft verder geen raakvlak met potenties voor beschermde soorten).
- Lokaal schilderwerk van o.a. dakgoten en kleinschalig herstel metselwerk.
- Het maken van een klein opslaggebouw aan de oostzijde van de gymzaal (geen raakvlak met beschermde soorten);
- Het vervangen van beglazing en gedeeltelijk van de kozijnen; plaatsing van automatische zonweringen (geen raakvlak).
- Het inpandig isoleren en vernieuwen van systeemplafonds (geen raakvlak);
- Het realiseren van voorzetwanden aan de binnenzijde van de school en gymzaal (geen raakvlak).

Er worden geen bomen gekapt of groenstructuren verwijderd. Het bebouwd oppervlakte neemt iets toe. De twee vleermuiskasten die aan een laag deel van het gebouw hangen (en in gebruik waren door dwergvleermuizen ten tijde van de quickscan) blijven behouden, de omgeving verandert ook niet. **Het schuine dak (zowel gymzaal als hoofdgebouw) wordt niet van binnenuit geïsoleerd.**

De werkzaamheden zijn beoogd zo snel mogelijk te worden uitgevoerd. Enkele werkzaamheden aan de gebouwen, die niet van invloed zijn op beschermde soorten, worden al uitgevoerd, zoals het realiseren van de uitbouw, en het vervangen van glas en kozijnen. Omdat de gevels zijn geïsoleerd met schuim, leidt het vervangen van kozijnen niet tot openingen of tocht in de spouw. Werkzaamheden aan daken worden nog niet uitgevoerd, aangezien die overlappen met het leefgebied van beschermde soorten.

In bijlage 1 van de notitie beantwoording vragen is een tekening opgenomen. Met zwart zijn daarop de bestaande structuren te zien, in blauw de nieuwe of hernieuwde delen.

Figuur 3. Voorbeeld van werkzaamheden aan de bebouwing. In blauw de nieuwe of vernieuwde onderdelen. Volledige versie is te vinden in bijlage 1 van de notitie met beantwoording van de vragen. Bron: Croes Ingenieursbureau.

3 Ecologisch onderzoek

3.1 Quickscan

Er is een quickscan rapportage opgesteld door De Interim Ecoloog (zie bijlage 1). Hierin is het volgende vastgesteld:

- Diverse algemene soorten vogels kunnen voorkomen in en in de omgeving van het projectgebied. Door maatregelen te nemen (zoals werken buiten het broedseizoen of na een voorafgaande broedvogelcontrole) is een overtreding van verbodsbepalingen te voorkomen, zodat er geen nader onderzoek of een aanvraag vergunning nodig is.
- De aanwezigheid van de huismus en gierzwaluw is niet uit te sluiten. Er zijn mogelijkheden onder dakpannen en pv-panelen voor deze soorten. Ook zijn er overhangende kantpannen bij de kopse kanten van de gevels van de school en gymzaal. Op grond hiervan is een nader onderzoek naar deze soorten noodzakelijk.
- De aanwezigheid van andere jaarrond beschermde soorten zoals buizerd, havik of slechtvalk wordt uitgesloten vanwege het ontbreken van de juiste biotopen en voldoende rust in en rond het projectgebied.
- Het projectgebied is geschikt voor vleermuizen, omdat er toegankelijke zolders zijn en ruimte onder kantpannen. Zulke plekken kunnen al voldoende zijn voor vleermuizen om te verblijven. Voor vleermuizen is daarom een nader ecologisch onderzoek noodzakelijk.
- Beschermde plantensoorten komen niet voor in de scope van het werk.
- Overige beschermde soorten komen niet voor in het projectgebied en de werkzaamheden leiden dan ook niet tot negatieve effecten op andere soorten, zoals amfibieën, reptielen, dagvlinders of libellen. Er zijn geen vervolgstappen nodig voor andere soorten dan huismus, gierzwaluw en enkele soorten vleermuizen.

Op basis van de resultaten van de quickscan is een nader ecologisch onderzoek uitgevoerd naar gebouwbewonende vleermuissoorten, huismus en gierzwaluw.

3.2 Nader ecologisch onderzoek

Het nader ecologisch onderzoek is uitgevoerd door De Interim Ecoloog (zie bijlage 2). De methode en werkwijze zijn in detail beschreven in dat rapport. In het kort komt het erop neer dat er vijf onderzoeksrondes in de kraam- en paarperiode zijn uitgevoerd. Hiermee is voldaan aan de vereisten voor onderzoek naar zomer-, kraam-, paar- en individuele winterverblijfplaatsen van gebouwbewonende soorten. Hoewel het onderzoek al in opdracht was gegeven voor de wijziging van het vleermuisprotocol i.v.m. meervleermuis, kon het onderzoek zo uitgevoerd worden dat het voldoet aan dit nieuwste protocol (maart 2025). Hiertoe is de ochtendronde in juli uitgevoerd, omdat de projectlocatie zich in de 10-km zone rondom een bekende satellietverblijfplaats bevindt.

Uit het nader onderzoek blijkt het volgende:

Omgevingsvergunning flora- en fauna-activiteit nodig:

- Gierzwaluw: er is één nest aanwezig onder een kantpan aan de westzijde van het hoofdgebouw.

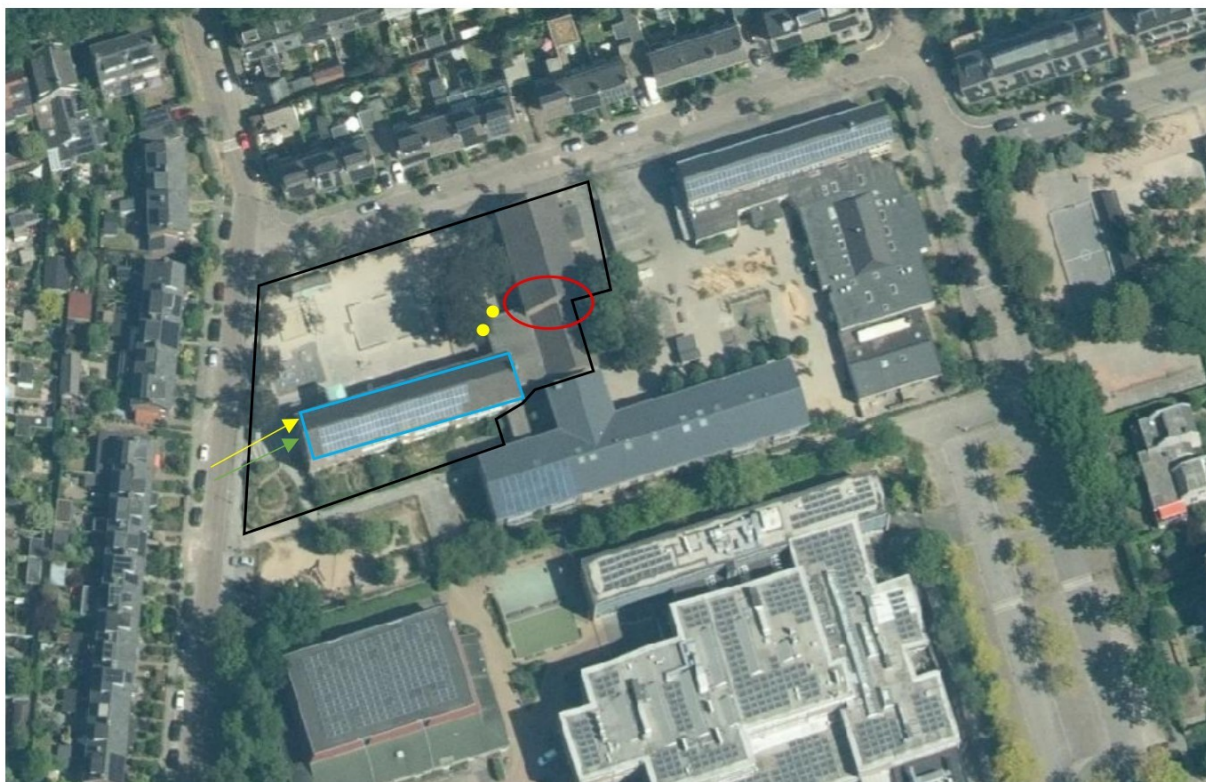
- Gewone dwergvleermuis: er is één zomerverblijfplaats aanwezig en één paarverblijfplaats onder kantpannen. In figuur 4 zijn de locaties weergegeven. Van elke locatie geldt dat individuele overwintering daar dus ook mogelijk is.
- Laatvlieger: er is één zomerverblijfplaats vastgesteld onder een kantpan aan de westzijde van het hoofdgebouw.
- Op grond van de geschiktheid van de zolder van het hoofdgebouw, de mogelijke toegang via stootvoegen/spouwmuur en het tweemaal waarnemen van een gewone grootoorvleermuis middels geluidsopnames, wordt op aangeven van de provincie ook uitgegaan van de mogelijkheid dat een zomerverblijfplaats van gewone grootoorvleermuis aanwezig kan zijn.

Deze soorten worden meegenomen in de effectanalyse in hoofdstuk 4, waarbij ook het leefgebied meer uitgebreid behandeld wordt.

Geen vergunning nodig:

- Huismus: er zijn geen nesten of essentieel leefgebied aangetroffen in het projectgebied.
- Gewone dwergvleermuis: andere typen verblijfplaatsen zijn niet aangetoond. Er is geen sprake van een kraamkolonie.
- Laatvlieger: andere typen verblijfplaatsen, naast het zomerverblijf, zijn niet aangetoond.
- Gewone grootoorvleermuis: een kraamkolonie kan worden uitgesloten, dan zouden zeker meer opnames van deze soort zijn gemaakt, en was deze ook waargenomen met de warmtebeeldcamera die breed is ingezet tijdens het ecologisch onderzoek. Hetzelfde geldt voor paarverblijven, de sociale geluiden van vleermuizen zijn goed waar te nemen en bovendien goed van elkaar te onderscheiden. Sociale geluiden van gewone grootoorvleermuis zijn nooit waargenomen.
- Vleermuizen (alle soorten): er zijn geen andere gebiedsfuncties aanwezig. Van een onmisbaar (essentieel) foerageergebied of onmisbare vliegrouete is geen sprake (en de werkzaamheden betreffen ook alleen de bebouwing).
- Andere soorten vleermuizen: andere soorten vleermuizen zoals de ruige dwergvleermuis, rosse vleermuis en gewone grootoorvleermuis zijn wel incidenteel waargenomen, maar verblijfplaatsen of andere beschermde functies zoals essentieel foerageergebied ontbreken binnen het plangebied.
- Overige soorten: er zijn geen (incidentele) waarnemingen gedaan van andere beschermde soorten in het projectgebied.

Op de volgende pagina zijn in figuur 4 de locaties van de verblijfplaatsen weergegeven.

Figuur 4. Locatie van verblijfplaatsen in het projectgebied (zwart omlijnd). Gele pijl: nestlocatie gierzwaluw en zomerverblijf gewone dwergvleermuis. Groene pijl: zomerverblijf laatvlieger. Rode cirkel: paarverblijf en -territorium gewone dwergvleermuis. Gele stippen: bezette vleermuiskasten ten tijde van de quickscan; vallen buiten werkzaamheden. **Blauw omlijnd: zolder die potentieel geschikt is voor gewone grootoorvleermuis.** Bron ondergrond: PDOK Viewer.

4 Effectanalyse

In dit hoofdstuk wordt nagegaan wat de effecten kunnen zijn van het project op de huismus, laatvlieger en gewone dwergvleermuis. Ook wordt aangegeven of deze effecten te voorkomen zijn door het nemen van mitigerende maatregelen, zodat geen vergunning hoeft te worden aangevraagd voor die bepaling. Wanneer de effecten niet (geheel) te voorkomen zijn, vormt de bepaling onderdeel van de aanvraag.

4.1 Gierzwaluw

Er is één nest van de gierzwaluw waargenomen. Door de voorgenumen werkzaamheden aan het dak kunnen de volgende negatieve effecten optreden:

- Opzettelijk doden van dieren (overtreding art. 11.37 lid 1a)
- Opzettelijk vernielen of beschadigen van nesten of rustplaatsen (overtreding art. 11.37 lid 1b)
- Opzettelijk storen van vogels (overtreding art. 11.37 lid 1d). Echter, dit verbod geldt niet als er geen sprake is van wezenlijke invloed op de staat van instandhouding van de vogelsoort (art. 11.37 lid 3).

Het doden van dieren is te voorkomen door zorgvuldig te werken en te werken buiten de periode dat de gierzwaluw aanwezig is. Zie hiervoor de maatregelen in hoofdstuk 5. Omdat overtreding van de verbodsbepaling voorkomen kan worden, is het aanvragen van een vergunning niet nodig voor deze bepaling.

De bestaande nestplaats wordt vernietigd door het vernieuwen van het dak (zie figuur 5), waarmee overtreding plaats vindt van artikel 11.37 lid 1b. Dit wordt gecompenseerd door permanente alternatieven aan te bieden, zodat er altijd voldoende nestplaatsen zijn voor de gierzwaluw. **Voor het vernietigen van nestplaatsen van de gierzwaluw wordt vergunning aangevraagd voor overtreding van art. 11.37 lid 1b van het Bal.** Wel blijft het dak na de werkzaamheden ook geschikt, omdat de opbouw van het dak niet veranderd.

De werkzaamheden leiden tot verstoring van de gierzwaluw. Omdat het maar om één nest gaat, en er voldoende compensatie wordt gepleegd, is er echter geen sprake van een wezenlijke invloed op de staat van instandhouding. Door nieuwe nestplaatsen te voorzien op de locatie van de huidige nestplek, is de kans op acceptatie groot, omdat gierzwaluwen geneigd zijn elk jaar naar hetzelfde nest terug te keren. Op grond van art. 11.37 lid 3 is lid 1d dan niet van toepassing.

Figuur 5. Westgevel van het hoofdgebouw. Gele cirkel – locatie nest gierzwaluw. Rode cirkel = zomerverblijf gewone dwergvleermuis, blauwe cirkel = zomerverblijf laatvlieger. Locaties van de vleermuis verblijven bij benadering. Foto: De Interim Ecoloog.

4.2 Vleermuizen

Er zijn verblijfplaatsen van de gewone dwergvleermuis en laatvlieger aangetroffen in het projectgebied, en er wordt uitgegaan van een mogelijke verblijfplaats van gewone grootoorvleermuis. Door de voorgenomen werkzaamheden kunnen de volgende negatieve effecten optreden:

- Doden van dieren (overtreding art. 11.46 lid 1a)
- Verstoren van dieren (overtreding art. 11.46 lid 1b)
- Vernietigen van verblijfplaatsen (overtreding art. 11.46 lid 1d)

Het doden van dieren is te voorkomen door zorgvuldig te werken en het projectgebied voor aanvang van de werkzaamheden vleermuis ongeschikt te maken en de effectiviteit van deze maatregelen te laten controleren door een ter zake kundige ecooloog. Zie hiervoor de maatregelen in hoofdstuk 5. Omdat overtreding van de verbodsbepaling voorkomen kan worden, is het aanvragen van een vergunning niet nodig voor deze bepaling.

De werkzaamheden leiden tot verstoring van dieren. Dit is te mitigeren door de maatregelen zoals omschreven in hoofdstuk 5, maar niet geheel te voorkomen. Mitigatie omvat het ongeschikt

maken van de verblijfplaatsen, zodat de dieren zelfstandig het verblijf kunnen verlaten, maar niet terugkeren. Er worden tijdelijke en permanente alternatieven voorzien, maar dit laat onverlet dat de dieren verstoord worden. Ze moeten immers deze nieuwe verblijven ontdekken en worden gedwongen om de bestaande verblijfplaats te verlaten. **Omdat het verstoren van dieren niet geheel te voorkomen is, wordt hiervoor vergunning aangevraagd (overtreding art. 11.46 lid 1b).**

Tot slot worden de bestaande verblijfplaatsen mogelijk vernietigd door de werkzaamheden (dit geldt voor verblijfplaatsen onder kantpannen; verblijfplaatsen op zolder blijven behouden). Dit wordt gecompenseerd door permanent te voorzien in geschikte en bereikbare zolders, die ook daarvoor hoofdstuk 5. **Voor het (al dan niet tijdelijk) beschadigen of vernielen van verblijfplaatsen wordt vergunning aangevraagd (overtreding art. 11.46 lid 1d).**

Overige beschermde functies zijn niet aanwezig.

5 Maatregelen

Uit hoofdstuk 4 blijkt dat negatieve effecten op de gierzwaluw en vleermuizen niet geheel te voorkomen zijn. De bestaande nest- en verblijfplaatsen worden immers ontoegankelijk gemaakt en vernietigd, en de soort moet de nieuwe verblijfplaatsen gaan vinden en in gebruik nemen. In dit hoofdstuk worden maatregelen voorgesteld om de effecten zoveel als mogelijk te voorkomen of te beperken.

5.1 Gierzwaluw

Er worden maatregelen genomen om negatieve effecten tijdens het werk te voorkomen. Deze maatregelen worden na het verlenen van de vergunning ook opgenomen in het ecologisch werkprotocol.

De gierzwaluw is maar korte tijd in Nederland, namelijk van half april tot eind augustus. Buiten deze periode is de soort niet aanwezig en maakt geen gebruik van het nest. Wanneer de werkzaamheden starten na dit broedseizoen, en zijn afgerond voor het nieuwe broedseizoen, zijn er daarom geen maatregelen nodig om schade aan individuen te voorkomen. Ook tijdelijke nestkasten zijn dan niet nodig. Voorlopig is het uitgangspunt dat de werkzaamheden gefaseerd starten:

- Werkzaamheden aan dak gymzaal (hier broeden geen gierzwaluwen): juni/juli 2026
- Werkzaamheden aan dak schoolgebouw (hier broeden wel gierzwaluwen): [vanaf half augustus 2026 \(na de bouwvak\)](#).

De gierzwaluw broedt tot circa half juli. [Wel is het mogelijk dat jonge vogels nog langere tijd van het nest gebruik maken, terwijl de oudervogels al niet meer terugkeren.](#) Om hier rekening mee te houden, is als uiterste datum voor de kwetsbare periode, half september opgenomen in het kennisdocument. In de praktijk zal dit echter zelden voorkomen. Daarom wordt voorgesteld (en is het ook ecologisch verdedigbaar) om voor de start van het werk aan het schoolgebouw middels een broedvogelcontrole te controleren of er nog gierzwaluwen op het nest zijn of dat ze zijn uitgevlogen. Daarbij kan ook een flexibele endoscoop worden ingezet om, zonder een dakpan te lichten, te controleren of er nog een vogel aanwezig is. Er wordt niet gestart aan die zijde van het gebouw voordat de gierzwaluwen zijn uitgevlogen. [Vanaf half september is geen broedvogelcontrole meer nodig, de gierzwaluwen zijn dan met zekerheid uitgevlogen en hebben Nederland alweer verlaten.](#)

Bij de werkzaamheden aan het dak worden gelijktijdig nestkasten voor gierzwaluw in de gevels gemetseld. Deze zijn dan ruim voor het broedseizoen 2027 beschikbaar, aangezien de werkzaamheden aan het dak uiterlijk oktober/november 2026 worden afgerond. [Bij het verwijderen van de dakpannen ter plaatse van het nest, is de ecooloog aanwezig. De manier waarop het nest aanwezig was, wordt fotografisch vastgelegd, en de nestkom/nestmateriaal wordt veilig gesteld. Nadat de werkzaamheden aan het dak klaar zijn en de dakpannen worden teruggelegd, wordt de nestkom weer door de ecooloog op dezelfde locatie teruggeplaatst, en wordt zeker gemaakt dat er voldoende ruimte beschikbaar is voor de gierzwaluw om het nest weer te bereiken.](#)

Compensatie vindt plaats in viervoud, conform de richtlijn van het kennisdocument (dat stelt een drievoud voor, er is dus enige overcompensatie). Door het oude nest te behouden, kan dit gezien worden als vijfde nest, waarmee aan de factor vijf van de provincie Gelderland wordt voldaan. In de bijlage met het kastenplan zijn de locaties weergegeven waar nieuwe nestkasten in de gevels worden gemetseld. Dit kan door twee nestkasten te voorzien in de gevel aan de westzijde (dit is de huidige nestplek), en twee nestkasten in de gevel aan de noordzijde van de gymzaal. Deze zijde heeft ook vrije aan- en afvliegroutes, en de gierzwaluwen zijn regelmatig dicht op deze gevel waargenomen, waardoor te verwachten is dat de nestplek snel gevonden kan worden. In figuur 6 zijn de locaties van de voorzieningen weergegeven, in bijlage 3 is met foto's geïllustreerd waar de voorzieningen meer exact worden geplaatst, en welk type voorziening.

Er wordt buiten het broedseizoen gecompenseerd, hierdoor zijn geen tijdelijke voorzieningen nodig. De vogels zijn immers afwezig tijdens het werk, en als ze terugkeren voor het nieuwe seizoen, is het werk reeds lang afgerond en is het oude nest EN de nieuwe voorzieningen beschikbaar.

5.2 Vleermuizen

Compensatie verblijfplaatsen

Voor het vervangen van verblijfplaatsen is de algemene regel (BIJ12, 2024) dat per zomer- of paarverblijfplaats vier kasten als alternatief worden gerealiseerd. Er is één zomer- en één paarverblijf van gewone dwergvleermuis aangetroffen, en één zomerverblijf van laatvlieger.

Het is echter lastig om vast te stellen hoeveel verblijfplaatsen er verdwijnen. Alle aangetroffen verblijfplaatsen bevonden zich onder kantpannen. De dakopbouw verandert niet, het dak wordt bijvoorbeeld niet hoger. Hoewel de dakpannen tijdelijk verwijderd worden en later weer teruggelegd, zijn er verder geen wezenlijke veranderingen. Gezien de leeftijd van de pannen is het reeel dat na de werkzaamheden er ook weer ruimtes tussen de kantpannen en de gevel blijven die voldoende groot zijn voor vleermuizen.

In de huidige situatie kunnen vleermuizen (met name grootoorvleermuis en dwergvleermuis) ook de zolder van het hoofdgebouw bereiken via stootvoegen in de kopse gevels. De zolder van de gymzaal is niet bereikbaar, hier ontbreken stootvoegen. Dit blijft in beginsel ongewijzigd. Er is dan ook vooral sprake van een tijdelijke beperkte beschikbaarheid van verblijfplaatsen wanneer het gebouw in de steigers staat.

In de eindsituatie blijft de zolder van het hoofdgebouw beschikbaar voor vleermuizen. De bestaande stootvoegen worden gecontroleerd of deze voldoende breed zijn (15 mm). Tevens worden horizontale sleuven gerealiseerd (2-3 per kopgevel) van 20x100 mm, voor de laatvlieger (zie ook bijlage 3 hiervoor). Bij de gymzaal worden bestaande stootvoegen in de kopgevels gecontroleerd of ze open zijn (zo niet dan wordt een opening van 15 mm breed gerealiseerd), zodat de spouw in het bovenste stukje van de topgevel bereikbaar wordt, en er worden sleuven 20x100mm toegevoegd om ook de zolder van de gymzaal bereikbaar te maken voor de laatvlieger.

Dit is een nieuwe verblijfsmogelijkheid. Tot slot worden de 'driehoeken' bij het hoofdgebouw, waar de spouwmuur niet geïsoleerd is en dus ook verblijfplaatsen biedt, behouden.

Door deze werkwijze worden vrijwel alle oorspronkelijke verblijfplaatsen behouden en worden tevens nieuwe mogelijkheden gecreëerd. Hierdoor blijft het plangebied op lange termijn een ruim aanbod aan diverse verblijfplaatsen bieden (onder kantpannen, in de spouw en op zolder).

Tijdelijke voorzieningen

Tijdens de werkzaamheden staat telkens een gebouwdeel in de steigers (eerst de gymzaal, later het hoofdgebouw). Wanneer de gymzaal in de steigers staat (hier verblijven maximaal twee gewone dwergvleermuizen), kunnen de zolder, de spouw en de dakrand van het hoofdgebouw als alternatief fungeren. Wanneer het hoofdgebouw wordt aangepakt, kan de zolder van de gymzaal (permanente compensatie) als verblijf worden gebruikt, maar er is dan nog geen gewenningstermijn geweest. In bijlage 3 is opgenomen waar welke type tijdelijke voorzieningen worden geplaatst. Dit wordt voor 1 april 2026 gerealiseerd, de gewenningstermijn loopt dan 1 juli af, dit is voor de start van het werk aan het hoofdgebouw.

Gripgaas

Om vleermuizen die mogelijk onder een dakpan door wegkruipen, voldoende grip te bieden, wordt op de kopgevels tevens gripgaas¹ verwerkt over het dampfolie dat op het dakbeschot zal worden aangebracht. Dit gebeurt over de eerste twee meter, vanaf de kop van de gevel gezien. Zo kunnen vleermuizen niet verstrikt raken in het folie en wordt ook schade voorkomen (met hun nagels zouden vleermuizen dit folie kunnen beschadigen).

¹ <https://unitura.nl/product/gg2-gripgaas/> of vergelijkbaar

Schematische weergave van de locaties waar gripfolie over het dampfolie wordt aangebracht, voordat de panlatten worden geplaatst.

Periode van werken

Wanneer een zomer- of paarverblijfplaats aanwezig is, kan een individuele vleermuis die locatie het hele jaar door gebruiken. Er is dan niet sprake van een duidelijke periode waarin er sprake is van een meest kwetsbare periode, behalve de periode van overwintering (half oktober/november tot eind maart). Wanneer vleermuizen immers in winterslaap zijn, verlaten ze hun verblijf niet tot nauwelijks. Als een massa-winterverblijfplaats of kraamverblijfplaats aanwezig is, zijn er wel duidelijke kwetsbare perioden. Dat is in dit project echter niet het geval.

Er kan zodoende jaarrond worden gewerkt, echter moet **voor half oktober ongeschikt** worden gemaakt voor delen waar tussen november en april wordt gewerkt. Aangezien het voornemen is om medio juni te starten bij het dak van de gymzaal, en medio augustus te starten met het dak van de school (dit om slecht weer in het najaar voor te zijn), is het niet nodig om medio oktober gebouwdelen ongeschikt te maken die later in de winter worden uitgevoerd.

Vleermuis ongeschikt maken

In het projectgebied verblijven vleermuizen onder de dakpannen. Het ongeschikt maken hiervan is maatwerk, onder ecologische begeleiding of door een ecologisch aannemer. In beginsel worden kant en klare exclusion flaps gebruikt en/of vulschuim/rugvulling (zie voorbeelden verderop), en in elk geval geen PUR of andere expanderende middelen. Ook weringsborstel in

combinatie met een flap is mogelijk. Er worden tevens exclusion flaps geplaatst over alle stootvoegen van het hoofdgebouw. Bij meerdere stootvoegen naast elkaar, wordt 1 flap geplaatst over de breedste voeg, de andere worden dan dichtgezet met rugvulling.

Vleermuis ongeschikt maken gebeurt NIET in de overwinteringsperiode, oftewel niet tussen 15 oktober en 1 april. Het ongeschikt maken moet verder gebeuren VOORDAT de steigers bij de gevels worden geplaatst. Steigers (ook open steigers zonder steigerboek) vormen een barrière voor vleermuizen, en uitvliegende vleermuizen kunnen zich verwonden wanneer zij tegen de steiger aanvliegen. Het plaatsen van een steiger is dan ook een vergunningplichtige handeling.

Voorbeelden van vulschuim/rugvulling (links) en een exclusion flap (midden en rechts). Dit type exclusion flap is zowel geschikt voor stootvoegen, als voor dakranden en kantpannen. Bron afbeeldingen: Unitura.

Het is niet zeker dat vleermuizen tussen de rijen dakpannen door zich kunnen verplaatsen. Daarom is het voornemen om elke kantpan van een exclusion flap te voorzien, en de overige openingen dan dicht te zetten. Zo is er voor elke vleermuis altijd een mogelijkheid om vanonder een dakpan weg te vliegen.

5.3 Zorgplichten

In de Omgevingswet is een zorgplicht opgenomen. Dit is een algemene fatsoenseis voor de redelijke omgang met planten en dieren. De zorgplicht houdt in dat alle mogelijke inspanning wordt gepleegd om onnodige schade aan planten en dieren te voorkomen. De initiatiefnemer is zelf verantwoordelijk voor een goede naleving van dit artikel uit de Omgevingswet.

Er zijn op grond van de resultaten van de quickscan en het nader onderzoek, en de gebiedskenmerken (het betreft alleen bebouwing en geen bijbehorende groenstructuren) geen belangrijke leefgebieden van Rode lijst-soorten of beschermde soorten te verwachten. De specifieke zorgplicht uit de Omgevingswet is zodoende niet van toepassing. In het kader van deze zorgplicht zijn geen (aanvullende) maatregelen nodig.

6 Gunstige staat van instandhouding

6.1 Inleiding

In de Omgevingswet is opgenomen dat een Omgevingsvergunning flora- en fauna-activiteit enkel verleend wordt indien er geen afbreuk gedaan wordt aan het streven de populaties van de betrokken soort(en) in hun natuurlijke verspreidingsgebied in een gunstige staat van instandhouding te laten voortbestaan.

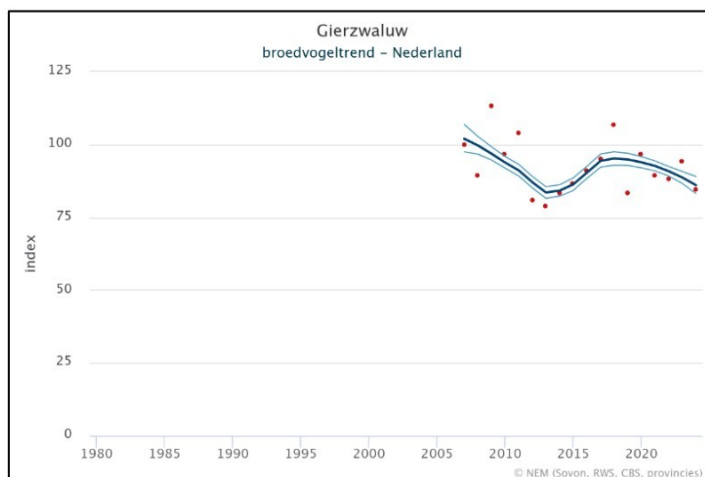
De volgende criteria zijn van belang bij het onderbouwen dat de staat van instandhouding niet in het geding is:

- De omvang van de populatie;
- De verspreiding van de populatie;
- Het leefgebied;
- Toekomstperspectief.

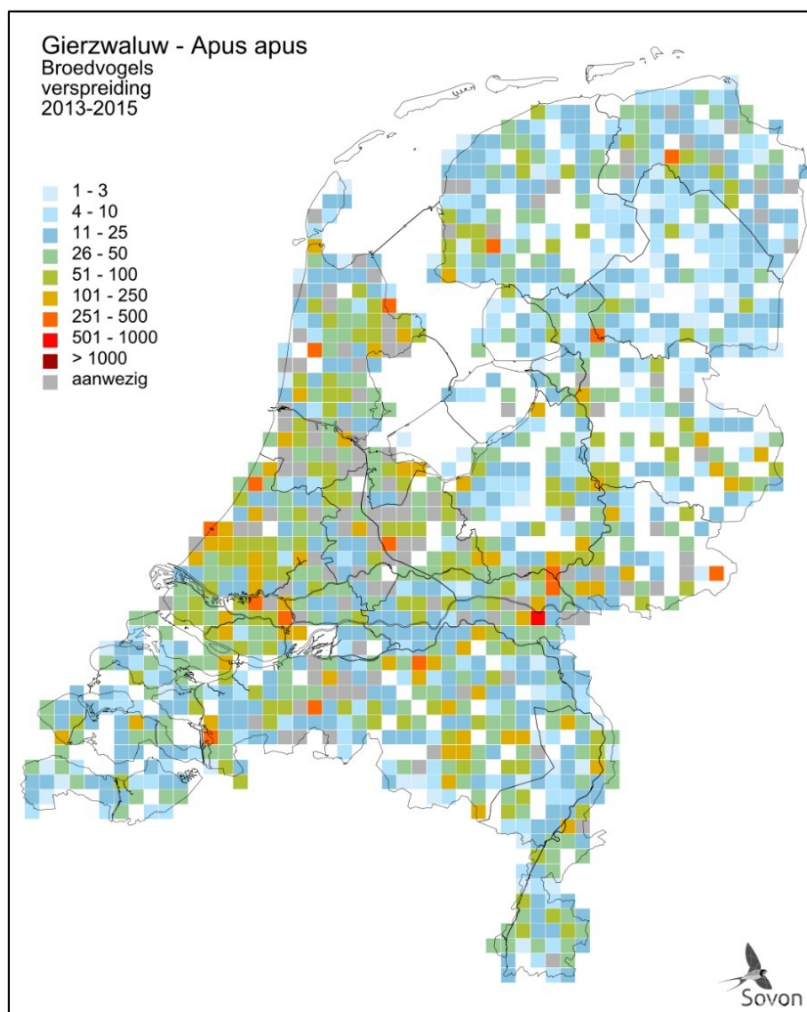
6.2 Gierzwaluw

Landelijk

De omvang van de Nederlandse populatie gierzwaluw wordt geschat op 45.000 – 70.000. Ze worden verspreid over Nederland aangetroffen, met een duidelijk zwaartepunt in aaneengesloten bebouwde gebieden (zie afbeelding op volgende pagina). De landelijke aantalsontwikkelingen van de gierzwaluw zijn gematigd negatief (lichte afname; zie onderstaande afbeelding). De soort staat niet op de Rode Lijst.

Trend van broedaantallen gierzwaluw in Nederland. Index in 2007 = 100. Bron: SOVON.nl

Verspreiding gierzwaluw over Nederland. Bron: SOVON.nl

Beoordeling Staat van Instandhouding				
Verspreiding	Populatie	Leefgebied	Toekomst	Eindoordeel
gunstig	onbekend	gunstig	gunstig	gunstig

De staat van instandhouding van de soort wordt als gunstig beoordeeld.

Lokaal

Exacte aantallen die in Nijmegen voorkomen zijn niet bekend. In de NDFF is een zoekgebied getekend waarbinnen Nijmegen valt, en zijn circa 1700 waarnemingen aangetroffen van gierzwaluw in de afgelopen vijf jaar.

De NDFF wordt echter wel sterk beïnvloed door waarnemerseffecten (zowel positief als negatief), zoals het uitvoeren van projectgerichte onderzoeken door ecologen die al hun data wel of niet invoeren, en trajectonderzoeken. Ook kan dezelfde vogel natuurlijk meerdere keren zijn ingevoerd. Uit de data blijkt dat de gierzwaluw een sterke voorkeur heeft voor het oude

stadscentrum, en andere oudere woonwijken. In de wijken ten oosten van het plangebied (op circa 300-400 m afstand) zijn veel waarnemingen gedaan van gierzwaluw.

Wanneer het beeld wordt geëxtrapoleerd, dan is de verwachting dat in Nijmegen tientallen tot honderden individuen van de gierzwaluw voorkomen. De soort is breed verspreid aanwezig over Nijmegen.

Projectgebonden

Voor de gierzwaluw geldt dat gewerkt wordt wanneer de soort niet aanwezig is. Het dakbeschot wordt vernieuwd en de dakpannen worden opnieuw gelegd, maar de dakopbouw blijft verder onveranderd. Het dak blijft daardoor mogelijk ook geschikt als broedlocatie. Daarnaast worden vier permanente voorzieningen aangeboden, twee direct nabij de huidige nestplaats en twee elders in het projectgebied, bij een hoge, vrije gevel waar de gierzwaluwen ook zijn waargenomen dicht langs de gevel vliegend.

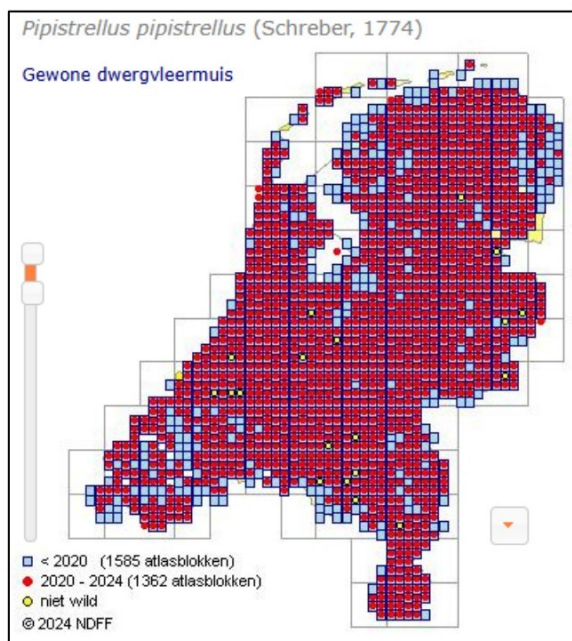
De werkzaamheden hebben invloed op slechts één broedpaar. In de directe omgeving zijn geen broedparen aanwezig.

De werkzaamheden leiden daarmee niet tot effecten op de omvang of verspreiding van de populatie. Ook blijft het leefgebied behouden en is er voldoende toekomstperspectief. Na de ontwikkeling is er immers voor tientallen jaren sprake van de duurzame aanwezigheid van verblijfplaatsen.

6.3 Gewone dwergvleermuis

Landelijk

De omvang van de Nederlandse populatie gewone dwergvleermuizen wordt geschat op 300.000 – 600.000. Ze worden verspreid over Nederland aangetroffen. De landelijke aantalsontwikkelingen van de gewone dwergvleermuis zijn positief (matige toename). De soort staat niet op de Rode Lijst (www.zoogdiervereniging.nl/zoogdiersoorten/gewone-dwergvleermuis). In de figuur op de volgende pagina is de landelijke verspreiding weergegeven.

Verspreiding gewone dwergvleermuis over Nederland (bron: NDFF/verspreidingsatlas.nl).

Lokaal

Exacte aantallen die in Nijmegen voorkomen zijn niet bekend. In de NDFF is een zoekgebied getekend waarbinnen Nijmegen valt, en zijn circa 5000 waarnemingen aangetroffen in de afgelopen vijf jaar. Hieronder zijn tientallen waarnemingen van grotere verblijfplaatsen (10 of meer dieren).

De NDFF wordt echter wel sterk beïnvloed door waarnemerseffecten (zowel positief als negatief), zoals het uitvoeren van projectgerichte onderzoeken door ecologen die al hun data wel of niet invoeren, en trajectonderzoeken. Dit effect was duidelijk waarneembaar in de gegevens.

Wanneer het beeld wordt geëxtrapoleerd, dan is de verwachting dat in Nijmegen honderden individuen van de gewone dwergvleermuis voorkomen. De gewone dwergvleermuis is in elk geval breed verspreid aanwezig over Nijmegen.

Projectgebonden

Voor de aanwezige gewone dwergvleermuis wordt gemitigeerd en gecompenseerd in viervoud, waardoor op geen enkel moment de gunstige staat van instandhouding van de populatie gewone dwergvleermuizen in het geding is. Ook hebben de werkzaamheden maar invloed op 1-2 individuen en zijn er geen belangrijke verblijven zoals kraamverblijfplaatsen aanwezig.

Het projectgebied heeft een beperkte functie als foerageergebied, en vanwege de aanwezigheid van voldoende alternatieve foerageergebieden in de omgeving (die door de werkzaamheden niet worden aangetast) gaat het om niet-essentiële functies. Het foerageergebied binnen het projectgebied wordt overigens ook niet aangetast, omdat er niet aan groenstructuren gewerkt wordt (alleen aan gebouwen).

In de eindsituatie worden voorzieningen aangebracht voor vleermuizen, namelijk het inpassig realiseren van acht kleine vleermuiskasten in de gevel. Hierdoor blijven er duurzaam verblijfplaatsen beschikbaar in het projectgebied.

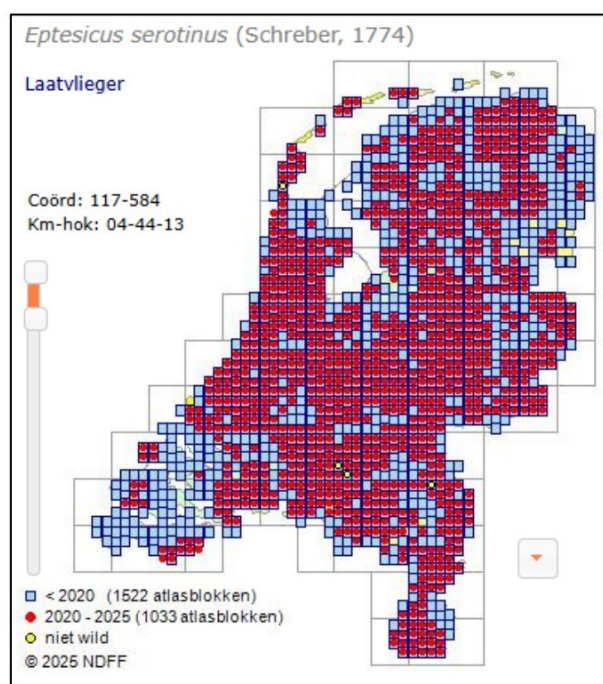
De werkzaamheden leiden daarmee niet tot effecten op de omvang of verspreiding van de populatie. Ook blijft het leefgebied behouden en is er voldoende toekomstperspectief. Na de ontwikkeling is er immers voor tientallen jaren sprake van de duurzame aanwezigheid van verblijfplaatsen.

6.4 Laatvlieger

Landelijk

De omvang van de Nederlandse populatie laatvlieger is onbekend. De soort komt wel landelijk verspreid voor, al lijken met name sommige open gebieden weinig bewoond te worden. Dit kan echter ook een waarnemereffect betreffen.

De landelijke aantalsontwikkelingen van de laatvlieger zijn gematigd negatief, met een afname van 23% op de NEM-transecttellingen in de periode 2015-2021 (BIJ12, 2025). De soort staat mede om deze reden op de Rode Lijst als kwetsbaar. In de onderstaande figuur is de landelijke verspreiding weergegeven.

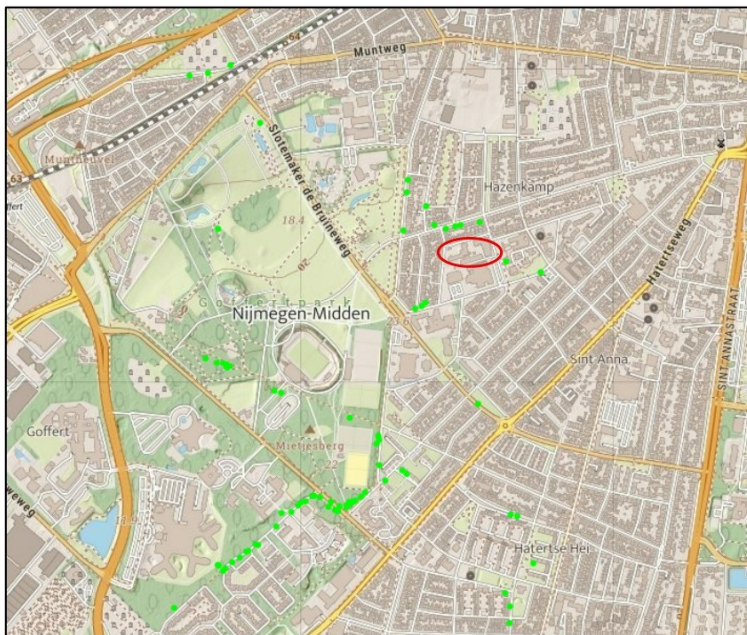

Verspreiding laatvlieger over Nederland (bron: NDFF/verspreidingsatlas.nl).

Lokaal

Exakte aantallen die in Nijmegen voorkomen zijn niet bekend. In de NDFF is gezocht in de omgeving van het plangebied over de afgelopen vijf jaar, dit geeft 370 waarnemingen. Een aantal hiervan betreft in- of uitvliegende laatvliegers (met name in Nijmegen-Oost), met maximaal 13 exemplaren tegelijk. Dit duidt op de aanwezigheid van een kraamkolonie.

Nijmegen biedt naar verwachting veel geschikt leefgebied voor de laatvlieger, omdat er sprake is van veel oude woningen (en dus potentiële verblijfplaatsen) en bebouwing, in combinatie met grote parken zoals het Goffertpark (foerageergebied), en een algeheel groen karakter van de stad. Op grond hiervan zijn tientallen exemplaren van de soort te verwachten.

Waarnemingen van laetvlieger in de afgelopen vijf jaar, in de omgeving van het projectgebied (rood omlijnd).
Bron: NDFF.

Projectgebonden

De laetvlieger is éénmaal waargenomen onder een kantpan. Bij alle andere veldbezoeken was de soort afwezig of is alleen overvliegend/langsvliegend waargenomen. Het projectgebied heeft daarom geen belangrijke functie voor de laetvlieger. Laetvliegers wisselen vaak van verblijf (vaker dan gewone dwergvleermuis) en beschikken dan ook altijd over een groot netwerk aan verblijfplaatsen. In de omgeving zijn woningen uit dezelfde bouwtijd aanwezig, met vrijwel allemaal een zelfde soort dak met overhangende kantpannen. Er is naar verwachting dan ook een ruim aanbod aan verblijfplaatsen in de omgeving.

Bij dit project wordt buiten de kwetsbare periode gewerkt, en wordt voorzien in permanente compensatie (drie in pandige en een externe kast), zodat het projectgebied geschikt en beschikbaar blijft voor de laetvlieger. Daarmee komt het aanbod aan verblijfplaatsen niet in te gevaar.

De werkzaamheden leiden daarmee niet tot effecten op de omvang of verspreiding van de populatie. Ook blijft het leefgebied behouden en is er voldoende toekomstperspectief. Na de ontwikkeling is er immers voor tientallen jaren sprake van de duurzame aanwezigheid van verblijfplaatsen.

6.5 Gewone grootoorvleermuis

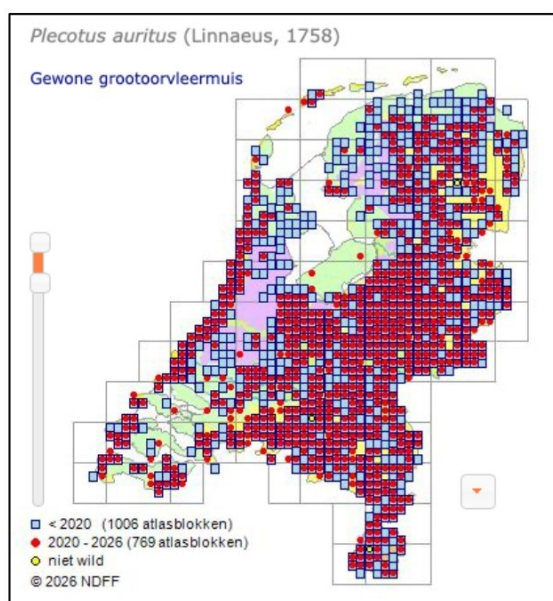
Landelijk

De omvang van de Nederlandse populatie gewone grootoorvleermuis is onbekend. De dieren zijn sterk gebonden aan kleinschalig landschap en bosgebieden. De soort komt wel landelijk verspreid voor, al lijken met name sommige open gebieden met weinig bomen weinig bewoond te worden. Dit kan echter ook een waarnemereffect betreffen. De soort komt zowel in gebouwen

als in boomholten of achter schors voor, maar is over het algemeen moeilijk waar te nemen door de zeer stille sonar en het regelmatig vliegen zonder sonar.

Het aantal dieren wordt geschat op 6.000-16.000. Gewone grootoorvleermuis is over de periode 1986-2022 toegenomen, maar de trend van gewone grootoorvleermuis is recent afgevlakt².

Uit de tellingen van overwinterende vleermuizen komt een stijgende trend van de populatie naar voren: het aantal getelde dieren is in de periode 1988-2012 ongeveer verdubbeld.

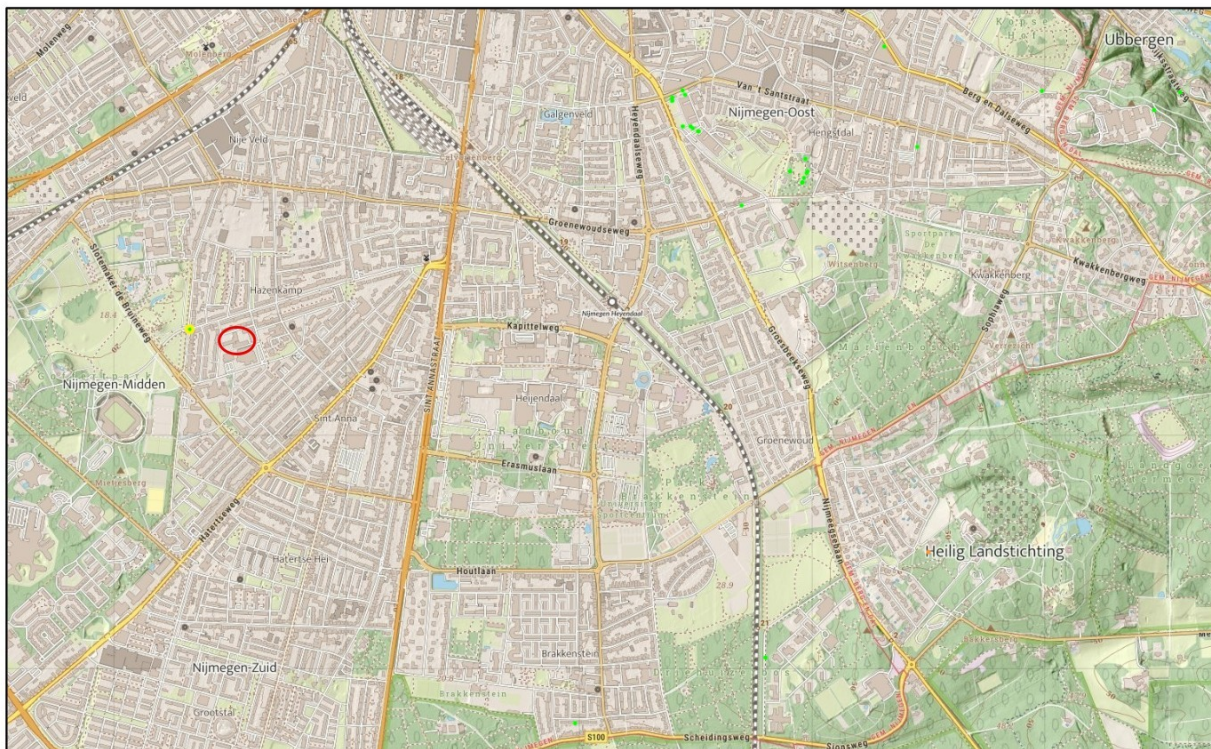
Verspreiding gewone grootoorvleermuis over Nederland (bron: NDFF/verspreidingsatlas.nl).

Lokaal

Exacte aantallen die in Nijmegen voorkomen zijn niet bekend. In de NDFF is gezocht in de omgeving van het plangebied over de afgelopen vijf jaar, dit geeft 35 waarnemingen van maximaal 10 exemplaren tegelijk. Het betreft vrijwel uitsluitend winterwaarnemingen, oftewel exemplaren in winterslaap in meestal bekende winterverblijven die jaarlijks geteld worden. Dit laat ook zien hoe moeilijk de soort is waar te nemen.

Nijmegen biedt naar verwachting veel geschikt leefgebied voor de gewone grootoorvleermuis, omdat er sprake is van veel oude woningen (en dus potentiële verblijfplaatsen) en bebouwing, inclusief kerkzolders, in combinatie met grote parken zoals het Goffertpark en de bossen ten zuidoosten van Nijmegen (foerageergebied), en een algeheel groen karakter van de stad. Op grond hiervan zijn tientallen exemplaren van de soort te verwachten.

² <https://www.clo.nl/indicatoren/nl107024-trend-van-vleermuizen-1986-2024>

Waarnemingen van gewone grootoorvleermuis (lichtgroene stippen) in de afgelopen vijf jaar, in de omgeving van het projectgebied (rood omlijnd). Bron: NDFF.

Projectgebonden

De gewone grootoorvleermuis is niet actief waargenomen tijdens het onderzoek, ook niet met de warmtebeeldcamera. Wel zijn enkele geluidsopnames aangetroffen bij de dataverwerking op de computer. Op grond van de geschiktheid van de zolder van het hoofdgebouw als verblijfplaats en de enkele waarnemingen, wordt aangenomen dat er mogelijk af en toe een gewone grootoorvleermuis verblijft op de zolder, die toegang verkrijgt via de stootvoegen en door de spouw. Van grote aantallen dieren of een kraamkolonie is geen sprake, dan zouden zeker meer waarnemingen zijn gedaan. Het projectgebied heeft daarom geen belangrijke functie voor de gewone grootoorvleermuis. Dit is bovendien een soort die ook in bomen verblijft, en boombewonende soorten verhuizen gemiddeld genomen vaker dan gebouwbewoners (i.v.m. parasieten). In de omgeving zijn woningen uit dezelfde bouwtijd aanwezig, met vrijwel allemaal een zelfde soort dak met overhangende kantpannen. Er is naar verwachting dan ook een ruim aanbod aan verblijfplaatsen in de omgeving. De soort kan ook bomen gebruiken en het is dan ook aannemelijk dat grotere houtopstanden met oudere bomen, zoals het Goffertpark, ook verblijfplaatsen herbergen van deze soort.

Bij dit project wordt buiten de kwetsbare periode gewerkt (in dit geval de overwintering), en wordt voorzien in permanente compensatie. De zolder blijft behouden als potentiële verblijfplaats, en daarnaast wordt de zolder van de gymzaal ook toegankelijk gemaakt. Daarmee komt het aanbod aan verblijfplaatsen niet in gevaar en neemt zelfs toe.

De werkzaamheden leiden daarmee niet tot effecten op de omvang of verspreiding van de populatie. Ook blijft het leefgebied behouden en is er voldoende toekomstperspectief. Na de ontwikkeling is er immers voor tientallen jaren sprake van de duurzame aanwezigheid van verblijfplaatsen.

6.6 Cumulatie

Bij het beoordelen van de gunstige staat van instandhouding en de eventuele effecten daarop, is het ook van belang om te kijken naar cumulatieve effecten. Cumulatie kan optreden doordat projecten 'optellen'. Het gaat dan om projecten die al wel vergund zijn, maar nog niet (geheel) zijn uitgevoerd.

In de directe omgeving zijn tijdens de veldbezoeken geen projecten gezien die nog in uitvoering zijn. Het betreft een woonwijk met particulier woningbezit, zodat er geen grootschalige renovatie en verduurzaming is te verwachten, zoals het geval kan zijn bij een groot aandeel corporatiebezit. De werkzaamheden aan het dak duren slechts enkele maanden. Om deze redenen is er geen sprake van een cumulatief effect, wat een groter effect heeft dan het projecteffect op zichzelf.

6.7 Conclusie

Geconcludeerd wordt dat de gunstige staat van instandhouding van de gierzwaluw, gewone dwergvleermuis, [de gewone grootoorvleermuis](#) en de laatvlieger op landelijk en lokaal niveau op geen enkel moment in het geding komt, ook niet in cumulatie.

7 Wettelijk belang

7.1 Habitatrichtlijn

De gewone dwergvleermuis, gewone grootoorvleermuis en de laatvlieger vallen onder het beschermingsregime van de Habitatrichtlijn. De vergunning flora- en fauna-activiteit wordt aangevraagd op basis van het volgende, in deze richtlijn genoemd, belang:

- In het belang van de volksgezondheid, de openbare veiligheid of andere dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard en met inbegrip van voor het milieu wezenlijke gunstige effecten.

Het belang volksgezondheid wordt verderop toegelicht. Voor deze ontwikkeling is er ook sprake van een dwingende reden van groot openbaar belang, omdat er sprake is van voor het milieu wezenlijk gunstige effecten. Door isolatie van het schoolgebouw en het dak, neemt het energieverbruik van fossiele brandstoffen af. Daardoor wordt er minder CO₂ en andere vervuilende stoffen uitgestoten. Door het tegelijkertijd uitvoeren van onderhoudswerkzaamheden wordt de levensduur van de bebouwing met tientallen jaren verlengd. Hierdoor is er minder snel vervangende nieuwbouw nodig. Hiermee worden grondstoffen uitgespaard en wordt de inzet van mobiele werktuigen die draaien op fossiele brandstoffen eveneens beperkt.

De genoemde werkzaamheden hebben daarmee voor het milieu wezenlijk gunstig effecten.

7.2 Vogelrichtlijn

De gierzwaluw valt onder het beschermingsregime van de Vogelrichtlijn. De vergunning flora- en fauna-activiteit wordt aangevraagd op basis van het volgende, in deze richtlijn genoemd, belang:

- In het belang van de volksgezondheid.

Een gezond binnenklimaat in scholen is van groot belang voor de gezondheid van de circa 200 kinderen die vijf dagen per week tot zes uur per dag op deze school aanwezig zijn. De werkzaamheden zijn benodigd om het gebouw op een duurzame wijze te kunnen verwarmen. Door betere isolatie zijn er minder temperatuurschommelingen, wat de kans op vochtproblemen verminderd. De werkzaamheden zijn daarom benodigd, om het gebouw nog voor tientallen jaren te kunnen gebruiken.

8 Alternatievenafweging

8.1 Locatie en inrichting

Locatie

Het project is locatiegebonden. De werkzaamheden vinden immers plaats aan een bestaand gebouw. Het uitvoeren van verduurzamingsmaatregelen kan niet elders plaatsvinden.

Inrichting

Voor de verduurzaming van de school zijn diverse opties overwogen. Veel werkzaamheden vinden al plaats zonder een negatief effect, zoals het vervangen van glas of kozijnen en glas, en het plaatsen van voorzetwanden aan de binnenzijde [van de klaslokalen](#). De spouwmuren zijn in het verleden al geïsoleerd. De werkzaamheden die nu worden uitgevoerd zijn een duurzaam alternatief om de gewenste isolatiewaarden te kunnen behalen. Het alternatief zou zijn om de bebouwing te slopen en geheel te vernieuwen. Dit is echter aanmerkelijk duurder en gaat ten koste van het milieu (veel meer bouwmaterialen nodig). Door het bestaande pand te verbeteren kan dit nog tientallen jaren duurzaam gebruikt worden.

De werkzaamheden aan het dak (dit heeft negatieve effecten op alle aangevraagde diersoorten) zijn noodzakelijk omdat het dakbeschot verouderd is, en door lekkage deels aangetast of zelfs verdwenen (zie ook de foto bijlage in de quickscan, bijlage 1 van dit plan). [Daarom is herstel van het dakbeschot nodig daar waar het beschadigd is, en wordt een dampfolie aan de buitenzijde aangebracht. Tevens zijn veel dakpannen in slechte staat, circa tweederde van de pannen zal vervangen worden door nieuwe exemplaren. Om deze reden is het nodig alle pannen eerst te verwijderen van het dak, en de panlatten worden vernieuwd zodat daaronder een dampfolie kan worden aangebracht. Het dak wordt niet verhoogd door deze werkwijze.](#)

Vanwege [de bouwkundige onvolkomenheden \(er is nu geen dampfolie aanwezig\)](#) en de benodigde herstelwerkzaamheden van het dak is er geen alternatief om tot een duurzame oplossing te komen die voor tientallen jaren extra levensduur zorgt.

De gekozen inrichting en uitvoering betreft zodoende de meest optimale / enig mogelijke inrichting gegeven de gewenste verduurzaming van de basisschool.

8.2 Werkwijze en planning

De planning van het werk wordt afgestemd op de kwetsbare perioden van aanwezige beschermde fauna. Door te starten met het werk buiten de meest kwetsbare periode (buiten het broedseizoen van vogels), worden negatieve effecten op de betrokken soorten (overleving van individuen en de voortplantingscyclus) zoveel mogelijk voorkomen. Wanneer de werkzaamheden eenmaal begonnen zijn, zijn dieren goed in staat om verstoringen te ontwijken.

Daarnaast wordt met de werkwijze rekening gehouden met de fauna door gefaseerd te werken en in de eindsituatie weer nieuwe mogelijkheden aan te brengen voor de gewone dwergvleermuis, [gewone grootoorvleermuis](#), laatvlieger en gierzwaluw ([dan wel door de huidige verblijfsmogelijkheden te behouden en juist beter toegankelijk te maken door bredere stootvoegen of geheel nieuwe stootvoegen](#)).

Een betere werkwijze, met minder negatieve effecten op beschermde soorten, is niet mogelijk.

9 Literatuur

BIJ12, 2023. Kennisdocument gierzwaluw, versie 2.0, juli 2023.

BIJ12, 2024. Kennisdocument gewone dwergvleermuis, versie 2.0, april 2024.

BIJ12, 2026. Kennisdocument gewone grootoorvleermuis (<https://www.bij12.nl/kennisdocumenten/gewone-grootoorvleermuis/>), geraadpleegd februari 2026.

BIJ12, 2025. Kennisdocument laatvlieger, versie 1.0, augustus 2025.

NDFF: ndff-ecogrid.nl

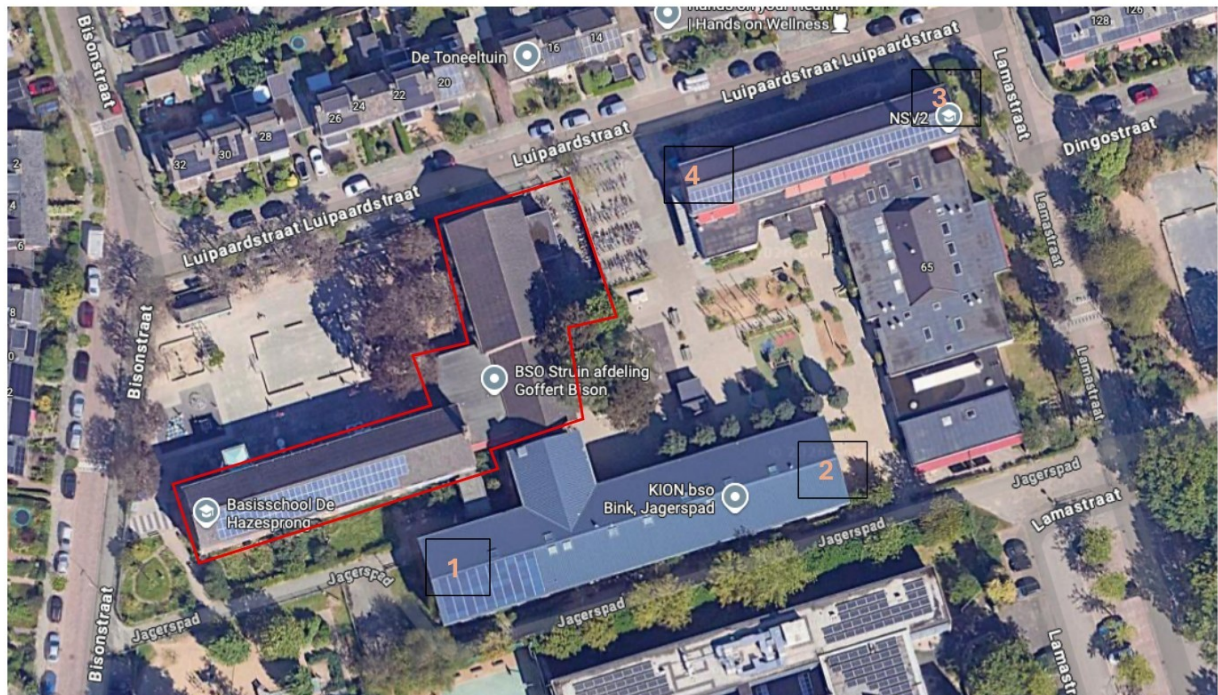
www.verspreidingsatlas.nl

BIJLAGE 3

Tijdelijk

Rood omlijnd te verbouwen school, met cijfers de locaties voor tijdelijke vleermuiskasten

1,2:

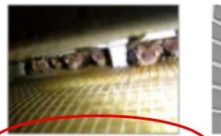

Rood = kleine vleermuiskast (muurschaal), Schwegler 2FE. Deze kast loopt taps toe, waardoor deze geschikt is voor laatvlieger (wat grotere soort) als gewone/bruine grootoorvleermuis en dwergvleermuis, die helemaal naar boven kunnen kruipen. Eenvoudig te monteren.

VLEERMUISBESCHERMING AAN GEBOUWEN

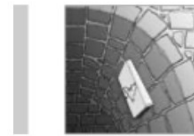
Vleermuis-muurschaal 2FE
Vleermuis-inlaatkap 1FE

» VLEERMUIS-MUURSCHAAL 2FE

▲ Bruine grootvleermuizen

De vleermuis-muurschaal 2FE kan worden gebruikt in kelders, bunkers, mijnschuilen, etc. Deze muurschaal wordt gebruikt in deze schuilplaats voor overwintering. In de winter gebruiken alle zogenaamde holooverwinteraars deze muurschaal als slaapplek. Door de aan de binnenkant voorgevormde, verschillende hangdieptes verschijnt gewoontlijk een zeer grote soortendiversiteit. De 2FE is een zeer effectieve, eenvoudige en voordelige oplossing om de spleetbewonende vleermuissoorten een mogelijke schuilplaats aan te bieden.

▲ Aan gewelf

▲ Voorbeeld

3,4: naastgelegen school, grotendeels vergelijkbare bouwwijze

Door zo op beide gebouwen, bij nummer 1,2,3 en 4, steeds twee muurschalen te hangen, worden acht voorzieningen getroffen die voor alle vleermuissoorten geschikt zijn. De vleermuizen kunnen op de gevel landen en zo naar binnen kruipen, waardoor dergelijke muurschalen snel in gebruik kunnen worden genomen. Alle gevels zijn vrij van nachtelijke verlichting en obstakels zoals groen.

Locaties 1,2,4 liggen binnen 100 m van de bekende verblijven, locatie 3 ligt op circa 145 m afstand van het verst gelegen bekende verblijf. Hiermee wordt voldaan aan de vereisten wat betreft afstand. Aangezien ook met regelmaat vleermuizen langs deze gebouwen zijn

waargenomen, is het redelijk te veronderstellen dat ze hier met regelmaat langsvliegen en dat de tijdelijke verblijven daarom gemakkelijk gevonden kunnen worden.

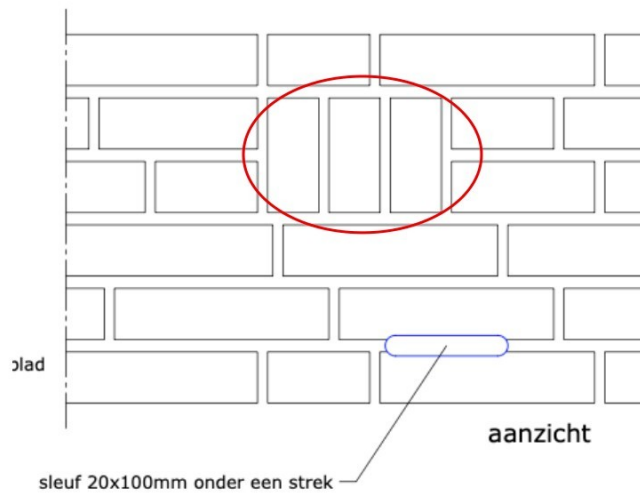
Permanent

Geel = gierzwaluwsteen (op 0,5 m van de rand i.v.m. constructie stevigheid metselwerk)

Rood = controle bestaande stootvoegen of deze (voldoende) open zijn en waar nodig breder maken (15 mm)

Blauw = realiseren sleuf 20x100 mm voor laatvlieger (zie afbeelding hieronder; rood omlijnd zijn bestaande stootvoegen, in blauw nieuwe stootvoeg)

Geel = gierzwaluwsteen

Geel = gierzwaluwsteen

Rood = controle bestaande stootvoegen of deze (voldoende) open zijn en waar nodig breder maker (15 mm)

Blauw = realiseren sleuf 20x100 mm voor laatvlieger(zie eerdere afbeelding)

Rood = controle bestaande stootvoegen of deze (voldoende) open zijn en waar nodig breder maker (15 mm)

Blauw = realiseren sleuf 20x100 mm voor laatvlieger(zie eerdere afbeelding)

Rood = controle bestaande stootvoegen of deze (voldoende) open zijn en waar nodig breder maken (15 mm)

Blauw = realiseren sleuf 20x100 mm voor laatvlieger (zie eerdere afbeelding)

Gierzwaluwkast, 4x in te metselen:

GZP2 van Unitura

